

N:o 158.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län; gifven Stockholms slott den 9 april 1908.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Förslag

till

Lag

angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län.

Med upphäfvande af lagen den 30 mars 1894 angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gottlands län förordnas härigenom som följer:

1 §.

Å skogsmark, tillhörig enskilde, må afverkning för annat ändamål än nedan i denna § sägs äga rum allenast med tillstånd af den skogsvårdsstyrelse, som skall finnas inom länet. Då tillstånd till afverkning meddelas, äger styrelsen föreskrifva de åtgärder, som för återväxtens betryggande pröfvas erforderliga. Skogsägaren är berättigad att erhålla tillstånd till afverkning på en gång i så stor utsträckning, som, med hänsyn tagen jämväl till gårdens framtida behof, är med skogens återväxt förenlig; dock må afverkning i den omfattning, att särskilda åtgärder erfordras för återväxtens betryggande, allenast medgifvas, om sådana åtgärder kunna utan oskäligen kostnad företagas.

För afverkning till gårdens behof eller för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartadt ändamål vare tillstånd icke erforderligt.

2 §.

Vill någon annorledes än till gårdens behof förfoga öfver virke, som blifvit för sådant ändamål afverkadt, söke därtill skogsvårds-

styrelsens tillstånd, ägande styrelsen jämväl vid sådant tillstånds meddelande föreskrifva för återväxtens betryggande erforderliga åtgärder.

Virke, som afverkats för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartadt ändamål, skall, såvidt lämpligen ske kan, till gårdens behof användas. Vill någon öfver dylikt virke annorledes förfoga, söke därtill skogsvårdsstyrelsens tillstånd.

3 §.

Ägare af skogsmark vare ansvarig för att de åtgärder vidtagas, som till återväxtens betryggande föreskrifvas. Är afverkningsrätt upplåten till annan, vare jämväl denne underkastad enahanda ansvarighet; äge dock, där annat ej blifvit aftaladt, af skogsmarkens ägare söka åter, hvad han sålunda nödgas utgifva.

Om ansvarighet för åtgärder, som till återväxtens betryggande jämlikt 8 § 2 mom. föreskrifvas, gäller hvad där stadgadt är.

4 §.

Tillstånd till afverkning må i allmänhet af skogsvårdsstyrelsen meddelas allenast efter förutgången undersökning på marken samt utsyning, som på styrelsens förordnande verkställas af någon dess forstligt bildade tjänsteman. Finner styrelsen på grund af undersökning, hvarom nyss är sagdt, eller eljest verkställd utredning uppenbart, att genom afverkning, hvartill tillstånd sökes, skogens återväxt icke äfventyras, vare utsyning ej erforderlig.

Då tillstånd att förfoga öfver virke, hvarom i 2 § förmåles, blifvit sökt, äger skogsvårdsstyrelsen föranstalta om undersökning å marken om anledning därtill föreligger.

5 §.

1 mom. Skogsvårdsstyrelsens slutliga beslut i ärende, hvarom i 1 eller 2 § sägs, skall så fort ske kan sökanden bevisligen tillställas. Den, som med beslutet icke åtnöjes, äger att däröfver hos Konungens befallningshafvande anföra besvär sist innan klockan tolf å trettionde dagen efter det han af beslutet erhållit del, och skall underrättelse därom i beslutet meddelas.

Påkallar klaganden undersökning på marken eller finner Konungens befallningshafvande eljest sådan undersökning vara af nöden, förordne Konungens befallningshafvande en skogsstatens tjänsteman att med biträde af två ojäfviga gode män, hvilka af förrättningsmannen utses bland dem, som till ledamöter i ägodelningsrätt eller gode män vid landtmäteriförrättning i orten valda äro, verkställa undersökningen och däröfver afgifva redogörelse.

2 mom. Öfver Konungens befallningshafvandes beslut må klagan hos Konungen i vederbörande statsdepartement föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

6 §.

Kostnaden för förrättning, hvarom i 4 § sägs, skall utgå af medel, som af skogsvårdsstyrelsen förvaltas; dock skall nödig handtlangning af sökanden utgöras.

Kostnaden för undersökning, hvarom i 5 § 1 mom. förmäles, skall af samma medel förskjutas, men kan genom Konungens befallningshafvandes slutliga beslut åläggas klaganden, om han undersökningen påkallat.

7 §.

Hafva till återväxtens betryggande föreskrifna åtgärder blifvit eftersatta, äger domstol på talan af skogsvårdsstyrelsen förklara styrelsen berättigad att på vederbörandes bekostnad verkställa samma åtgärder eller, om dessa äro af beskaffenhet att icke vidare kunna med åsyftad verkan fullgöras, andra åtgärder, hvilka domstolen pröfvar vara för återväxtens betryggande erforderliga samt af beskaffenhet att kunna verkställas utan oskäligen kostnad.

Talan mot rättens slutliga utslag föres genom besvär.

8 §.

1 mom. Den, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedrifver afverkning i fall, då sådant tillstånd jämlikt 1 § är erforderligt, straffes med böter från och med tio till och med femhundra kronor, och skall det afverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfördt, fortfarande är i afverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit

verkställa afverkningen, skyldig att utgifva ersättning med belopp, motsvarande dess värde.

Förfogar någon utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd annorledes än till gårdens behof öfver virke, som blifvit utan styrelsens tillstånd afverkadt, äge hvad i första stycket sägs motsvarande tillämpning.

Innefattar förfarande, hvarom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall hvad förut i denna § är stadgadt ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog, som genom sådant förfarande tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hafva förverkat hvad å honom belöper af virke, hvarmed han tagit brottslig befattning, samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgifva ersättning efter ty här förut är sagdt.

2 mom. Är genom afverkning, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedrifvits i fall, då sådant tillstånd jämlikt 1 § är erforderligt, skogens återväxt äfventyrad, äger domstol på därom förd talan föreskrifva den, som låtit verkställa afverkningen, de åtgärder, hvilka för återväxtens betryggande å den afverkade skogsmarken erfordras och utan oskäligen kostnad kunna verkställas, samt förelägga viss tid, inom hvilken samma åtgärder skola vara fullgjorda, vid äfventyr att de eljest varda af skogsvårdsstyrelsen på den försumliges bekostnad verkställda. Är af ägare afverkningsrätt upplåten till annan och har denne genom afverkning, hvarom nyss är sagdt, äfventyrat skogens återväxt, må jämväl ägare kunna meddelas enahanda föreläggande; äge dock af den skyldige söka åter, hvad han sålunda nödgas utgifva.

Förfogar någon utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd annorledes än till gårdens behof öfver virke, som blifvit utan styrelsens tillstånd afverkadt, och är genom den afverkning skogens återväxt äfventyrad, äge hvad förut i detta moment är stadgadt motsvarande tillämpning.

9 §.

Kronobetjante så ock skogsvårdsstyrelsen och de till dess biträde anställda tjänstemän äga lika behörighet att åtala förseelser, hvarom i 8 § 1 mom. sägs, samt att med beslag belägga virke, som skall anses förbrutet.

Varder ej inom trettio dagar, från det beslag skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

Angående åtgärder till återväxtens betryggande, hvarom i 8 § 2 mom. förmäles, tillkommer det skogsvårdsstyrelsen att föra talan.

10 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall af åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord, som om auktion å utmätt lös egendom är stadgadt. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen pröfvats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan af åklagare, öfverexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle blifva större än skäligt är, förordne öfverexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och afgifva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan af åklagare, hvarom här ofvan sägs, skall vara åtföljd af fullständig, af två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

11 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, äfvensom genom försäljning af förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 8 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så, att en fjärdedel tillfaller åklagaren samt tre fjärdedelar länets skogsvårdskassa.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall till dess frågan därom blifvit slutligen afgjord, försäljningssumman nedsättas i länets ränteri, och vare om insättning af sådana medel i bankinrättning lag, som i 138 § utsokningslagen sägs.

12 §.

Saknas medel till fulla gäldandet af böter, hvartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmän strafflag.

13 §.

Pröfvas för skogsåterväxtens skyddande inom länet erforderligt, att rätt till bete å skogsmark varder för viss tid af året inskränkt, ankomme på Konungen att, efter landstingets och hushållningssällskapets hörande, därom meddela särskilda föreskrifter.

14 §.

I afseende å skogar, hvilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandfält, äger denna lag ej tillämpning, sedan sådant förordnande i fråga om afverkning å desamma meddelats, som i lagen angående skyddsskogar sägs.

15 §.

Då denna lag träder i kraft, skall afverkningsförbud, som meddelats jämlikt lagen angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gottlands län, upphöra att gälla.

Med virke, som enligt samma lags bestämmelser blifvit i beslag taget, skall så förfaras, som där stadgadt är.

Har, innan denna lag trädte i kraft, afverkningsrätt upplåtits genom aftal, som vid nämnda tidpunkt ännu är gällande, vare, där afverkningsrättens innehafvare gjort sig skyldig till vanskötsel, hvarom i 8 § 2 mom. sägs, ägaren icke underkastad där stadgad ansvarighet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1909.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
7 februari 1908.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Alfred Petersson anförde efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet:

Den nu gällande lagen angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gottlands län den 30 mars 1894 söker på olika vägar nå sitt syfte. Den föreskrifver till en början, att den till skogsbörd ägnade mark skall därtill bibehållas, där den ej odlas, bebygges eller till annat därmed jämförligt ändamål användes, samt tillägger Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande befogenhet att, då sådan mark så sköflas eller förödes, att skogens naturliga återväxt omöjliggöres eller äfventyras, på anmälan af kommunalnämnden eller eljest förekommen anledning, efter sakkunnig undersökning på marken vid vite förbjuda, att ifrågavarande hemmans eller egendoms skog tills vidare anlitas till annat än husbehof. Dylikt förbud är icke afsedt att vara af uteslutande

preventiv betydelse, utan skall äfven tjäna såsom ett tvång till åtgärder för skogens återväxt. Förbudet återkallas nämligen, därest sådana åtgärder af ändamålsenlig beskaffenhet visas vara vidtagna. Lagen är sålunda till denna del byggd på återväxtprincipen och öfverensstämmer i detta stycke med kungl. förordningen angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse på Gottland den 10 september 1869. I motsats till hvad fallet var med denna förordning, är emellertid 1894 års lag till vinnande af ett starkare skydd för skogen jämväl byggd på dimensionsprincipen. Barrträd, som ej håller minst 21 centimeter vid storändan, får nämligen icke, såframt afverkningen skett utan särskildt tillstånd, från Gottland utskeppas, i fartyg inlastas eller vid lastageplats till inlastning uppläggas, allt vid påföljd att virket tages i beslag och dömes förbrutet.

Någon motsvarighet till 1903 års författningar angående skogsvårdsstyrelser och skogsvårdsafgifter finnes icke för Gottlands del. Genom landstingets och hushållningssällskapets gemensamma åtgöranden har emellertid bragts till stånd en skogsvårdskommitté om 30 personer, med uppgift att verka för skogsvårdens främjande inom länet. Skogsvårdskommittén väljer en skogsvårdsstyrelse, som dock gifvetvis ingen befattning har med genomförandet af skogslagens bestämmelser, utan hvars uppgifter väsentligen äro begränsade till att förvalta och för sitt ändamål använda de till skogsvården inom länet anslagna medlen.

Den af Kungl. Maj:t år 1896 tillsatta skogskommittén har beträffande 1894 års gottländska lag anfört, att den borde bibehållas, så länge icke inom orten önskan gjorde sig gällande, att den lagstiftning, som kunde komma till stånd för landet i öfrigt, vunne tillämpning jämväl inom länet.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gottlands län anbefalldes emellertid sedermera att afgifva underdånigt utlåtande, huruvida de af skogskommittén afgifna förslag till lag angående vården af enskildes skogar, till förordning angående skogsvårdsstyrelser och till lag angående skogsvårdsafgifter lämpligen kunde, under förutsättning att de blefve i hufvudsak gällande inom öfriga delar af riket, äga tillämpning jämväl inom detta län. I sitt utlåtande afstyrkte Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande på anförda skäl de ifrågasatta lagbestämmelsernas utsträckning till Gottlands län, men förmälde sig tillika hafva från 1901 års landsting mottagit en till Kungl. Maj:t ställd framställning, att 1894 års skogslag måtte vardas upphäfd och i stället ett af landstinget vid dess sammanträde den 1 oktober 1901 godkändt förslag till skogslag vardas till sådan lag för länet i vederbörlig ordning antaget och fast-

ställdt. Detta förslag är byggdt på samma grundsatser som den nu gällande lagen och afviker från denna hufvudsakligen därutinnan, att vissa återväxtprincipen angående stadganden affattats i större öfverensstämmelse med skogskommitténs förslag än motsvarande bestämmelser i den nuvarande lagen, att mera effektiva bestämmelser meddelats angående uppsikten öfver den enskilda skogsvården, samt att ett nytt stadgande upptagits därom, att den, som genom köp eller byte förvärfvar skogsmark eller afverkningsrätt därå, ej skall äga att utan särskildt tillstånd inom 5 år från förvärfvet afverka något af skogen till afsalu. Härjämte föreslogos bestämmelser om skogsvårdsafgifter i hufvudsaklig öfverensstämmelse med skogskommitténs förslag.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordade det sålunda framlagda förslaget till antagande med vissa ändringar. Däremot framkallade samma förslag ett ganska allmänt motstånd hos skogsmarksägarna inom länet. I en till Kungl. Maj:t ingifven petition anförde ett mycket stort antal hemmansägare, att flera betänkliga punkter i förslaget förefunnes, som skulle göra inskränkningarna mera betungande, än af omständigheterna påkallades, utan att bereda större skydd och säkerhet för skogens vård, hvarför hemställdes, att Kungl. Maj:t täcktes förordna, att allmänheten måtte å lagligen utlysta kommunalstämmor lämnas tillfälle att öfver förslaget höras och afgifva yttranden, men att, om Kungl. Maj:t ansåge sig icke kunna efterkomma denna begäran, Kungl. Maj:t ville låta den för Gottland gällande skogslag få äga bestånd, till dess en för hela riket gemensam skogslag blefve antagen.

I anledning af hvad sålunda förekommit och då skogslagsfrågan, hvad Gottland beträffade, ännu icke ansågs hafva vunnit nöjaktig utredning, inbegreps Gottlands län icke inom ramen af de förslag i detta ämne, som förelades 1903 års riksdag, och 1903 års allmänna skogsvårdslagstiftning kom sålunda icke att gälla detta län.

Genom nådig remiss den 16 februari 1903 infordrades emellertid domänstyrelsens yttrande angående frågan om ändring af den för Gottlands län gällande skogslag. Domänstyrelsen pröfvade vid ärendets handläggning skäligt att bereda Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet tillfälle att uttala sig, huruvida ej de nya allmänna skogsvårdsförfattningarna, hvilka i väsentliga delar afveke från skogskommitténs förut till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande remitterade förslag, kunde befinnas lämpliga jämväl för Gottlands län. Före afgifvandet af det begärda utlåtandet ansåg sig Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande böra lämna jämväl landstinget tillfälle att taga ärendet under förnyad ompröfning.

I skrifvelse till Kungl. Maj:t den 31 oktober 1904 anmälde sedermera landstinget under återopande af bilagdt protokoll, att landstinget i anledning af därom väckt fråga väl ville frångå sin år 1901 gjorda underdåniga framställning, men å andra sidan icke funne lagen angående vården af enskildes skogar den 24 juli 1903 i oförändradt skick lämplig för Gottland, hvarför landstinget i underdånighet hemställde, att i stället för 1894 års lag måtte utfärdas en lag angående vården af enskildes skogar på Gottland af den lydelse, som ett i den underdåniga skrifvelsen intaget förslag innehölle; att nådiga förordningen angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903 måtte förklaras gällande äfven för Gottland; samt att angående skogsvårdsafgifter för Gottlands län måtte utfärdas en nådig förordning af den lydelse, som ett i den underdåniga skrifvelsen intaget förslag innehölle; hvarjämte landstinget såsom sin åsikt uttalade, att då med en eventuell dimensionslag — hvarom förslag till 1904 års landsting väckts och af landstinget remitterats till förberedande behandling af en kommitté — icke afsåges någon ändring i ofvannämnda förslag till lag och förordningar, frågan om tillkomsten af en dimensionslag icke måtte hindra, att dessa förslag upphöjdes till lag.

Det i skrifvelsen intagna förslaget till lag angående vården af enskildes skogar på Gottland har samma lydelse som 1903 års lag om vård af enskildes skogar utom hvad angår §§ 5, 12 och 14. Förslaget 5 § innefattar ett tillägg till motsvarande § i sistnämnda lag af innehåll, att det där omförmälda afverkningsförbudet skall kunna meddelas redan vid den i 2 § afsedda skogsundersökningen, om förrättningsmännen äro om beslutet ense, dock att i sådan ordning meddeladt förbud inom tre dagar skall underställas Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Härjämte gifvas i 5 § bestämmelser angående delgifning af sådant förbud. I 12 § af förslaget har uteslutits stadgandet om att återväxtprincipen ej får utgöra hinder för skogsmarks utläggande till nödig beteshage eller i öfrigt för brukande af nödig betesmark till betning af hemdjur. § 14 anger den föreslagna lagens giltighetsområde. Det af landstinget framlagda förslaget till förordning angående skogsvårdsafgifter på Gottland afviker i sak från 1903 års bestämmelser i samma ämne allenast så till vida, som skogsvårdsafgifter enligt förslaget skola utgå vid hvarje utförsel från länet af vissa skogsprodukter, ej blott vid export till utlandet.

Sedan Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i till domänstyrelsen ingifvet yttrande anslutit sig till detta landstingets förslag, har domänstyrelsen i underdånigt utlåtande den 31 december 1906 jämväl tillstyrkt

detsamma, utom för så vidt angick den ifrågasatta ändringen af skogsvårdslagens § 5.

Emellertid hade Gottlands läns landsting vid sammanträden åren 1905 och 1906 åter förehaft frågan om skogslagstiftning för länet och vid sistnämnda tillfälle för sin del godkänt nya förslag, nämligen dels till lag angående vård af enskildes skogar på Gottland, dels till förordning angående skogsvårdsstyrelse samt dels till förordning angående skogsvårdsafgifter. Genom underdånig skrifvelse hemställde nu landstinget — med framhållande däraf att full enighet i fråga om dimensionslag icke vunnits — att, därest Kungl. Maj:t skulle finna det år 1904 af landstinget framlagda förslaget ej vara fullt lämpligt att upphöjas till lag, Kungl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida ej trygghet för skogens bestånd kunde vinnas på annat sätt eller särskildt i öfverensstämmelse med de nya förslagen, hvilka framlades till Kungl. Maj:ts pröfning.

Jämväl 1906 års förslag till lag angående vård af enskildes skogar på Gottland bygger både i form och i sak på 1903 års allmänna skogsvårdslag, men afviker från densamma på flera punkter och särskildt i ett väsentligt afseende. Förslaget innehåller nämligen ett tillägg till lagens 1 § af innehåll, att skogsägare, som önskar afverka skog till afsalu, icke äger börja afverkningen, förrän vederbörligt tillstånd erhållits. I sammanhang härmed äro jämväl uti §§ 2, 3, 4 och 7 tillägg föreslagna af innehåll, att skogsvårdsstyrelsen, om den finner skäligen anledning antaga, att anmäld saluafverkning innebär fara för återväxten, hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande äger påkalla sådan skogsundersökning, som i 2 § omförmäles; att styrelsen, sedan anmälan inkommit, har att i första hand genom frivillig öfverenskommelse, men om sådan ej kan träffas eller icke iakttages, genom talan vid domstol söka få fastslaget, om och på hvilka villkor saluafverkning må tillåtas; samt att saluafverkning, som bedrifves utan tillstånd eller i strid mot träffad öfverenskommelse, drabbas af samma påföljder som brytandet af afverkningsförbud enligt 1903 års lag, § 7. Härjämte föreslås enahanda förändringar med afseende på 12 och 14 §§ som i 1904 års förslag. Förordningen angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903 upptages i förslaget allenast med det tillägg rörande skogsvårdsstyrelsens åligganden, som följer af ofvanberörda anmälningsskyldighet, samt med den ändring i fråga om skogsvårdskommitté, att sådan *skall* finnas för hvarje kommun. Förslaget till förordning angående skogsvårdsafgifter skiljer sig från 1904 års förslag allenast genom en förändring af redaktionell natur i § 3.

Öfver 1906 års förslag hafva sedermera domänstyrelsen och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande afgifvit underdåniga utlåtanden, och hafva, hvad särskildt angår förslaget till lag angående vård af enskildes skogar på Gottland, båda dessa myndigheter förklarar, att detta förslag borde tillerkännas företräde framför det af landstinget år 1904 afgifna, under förutsättning likväl, att med förstnämnda förslag vidtoges vissa af hvardera myndigheten särskildt angifna förändringar. Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande föreslår sålunda vissa ändringar beträffande sättet för behandlingen af saluafverkningsansökningar, och domänstyrelsen föreslår, af skäl, för hvilka jag i det följande skall närmare redogöra, att saluafverkning må medgifvas allenast med afseende på vissa bestämda träd, som stämplats eller på annat lika bindande sätt utmärkts, samt anser den i förslagets 7 § gifna konfiskationsbestämmelsen, hvilken öfverensstämmer med den allmänna skogsvårdslagens motsvarande stadgande, i sammanhang därmed böra skärpas.

Gottlands läns hushållningssällskap samt länets skogskommitté och skogsvårdsstyrelse, hvilka bereds tillfälle att yttra sig i ärendet, hafva jämväl förordat en lagstiftning i den riktning, 1906 års landsting föreslagit.

Utom redan nämnda, Gottlands län afseende skogslagstiftningsfrågor hafva, genom underdånig skrifvelse från Gottlands läns år 1904 församlade landsting, bragts å bane förslag dels om lagstiftning angående huru gemensamhetsskogar för Gottlands läns landstingsområde må kunna bildas och sedermera administreras, dels ock om räntefria lån af staten för sådant ändamål äfvensom om utredning, huruvida icke ekonomiskt understöd i annan form, exempelvis genom anslag af skogsvårdsmedel, kunde af staten för ändamålet beredas. Vidare har Riksdagen i skrifvelse den 12 april 1905 bland annat anhållit om framläggande af förslag rörande de bestämmelser, som kunde anses erforderliga och lämpliga i syfte att lagligheten af beslag af virke, verkställdt enligt den för Gottland gällande skogslagen, måtte inom skälig tid underställas domstols pröfning. Slutligen har Kungl. Maj:t, på underdånig ansökan af skogsvårdsstyrelsen i Gottlands län och sedan domänstyrelsen och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet blifvit hörda, bemyndigat domänstyrelsen att låta verkställa undersökning angående inom länet befintliga hållmarksområdets lämplighet såsom skogsmark och angående de åtgärder, som för skogens bevarande å dessa områden må finnas erforderliga.

Beträffande 1904 års landstings nyssnämnda skrifvelse, torde den samma jämte därtill hörande handlingar böra, på sätt domänstyrelsen

i underdånigt yttrande föreslagit, öfverlämnas till justitiedepartementet för att tagas i öfvervägande i sammanhang med behandlingen af 1896 års skogskommittés lagförslag rörande gemensamhetsskogars bildande, hvilket förslag enligt statsrådsprotokollet den 16 februari 1903 öfverlämnats till nämnda departement för vidare utredning. Den i 1905 års riksdagsskrifvelse afsedda frågan om ändring i gällande skogslag för Gottland förfaller åter, om i öfverensstämmelse med det förslag, jag nu går att för Eders Kungl. Maj:t framlägga, denna lag till alla delar upphäffes och ersättes med en annan, hvars bestämmelser i af Riksdagen afsedda hänseende affattas i fullständig öfverensstämmelse med motsvarande stadgande i lagen angående vård af enskildes skogar den 24 juli 1903. Till frågan om behandlingen i skogsvårdsafseende af Gottlands läns hällmarker, hvilken vid företagen sakkunnig undersökning visat sig stå i oskiljaktigt sammanhang med frågan om vården af de gottländska skogarne öfver hufvud, skall jag i det följande återkomma.

Jag öfvergår nu till en redogörelse för de omständigheter, som ansetts påkalla en förändrad skogsvårdslagstiftning för Gottlands län. Af de i det föregående anmälda underdåniga utlåtandena med därtill hörande yttranden af vederbörande ämbets- och tjänstemän vid jägeri- och landsstaterna äfvensom af yttranden, afgifna till 1896 års skogskommitté, har jag i detta afseende inhämtat följande. Ända från år 1882, då skog på Gottland nedbläste till ett antaget värde af omkring en million kronor, hafva en mängd ambulatoriska ångsågar därstädes varit i verksamhet, och dessas ägare hafva, hvarhelst på grund af ekonomiskt betryck, arfsdelning eller andra orsaker större eller mindre skogslotter stått att förvärfva på förmånliga villkor, slagit under sig dessa och anlitat skogen på ett sätt, som i nästan alla dylika fall urartat till skogssköfving. Jämväl i öfrigt har äflan att afverka och tillgodogöra sig skogen alltmer gripit omkring sig, och då denna benägenhet att afverka icke motsvarats af någon håg att sörja för återväxten och naturen icke förmått ensam ersätta det förlorade, har en beständig minskning af skogskapitalet försiggått, och en verklig fara för skogens bestånd måste anses föreligga.

Att den nu gällande lagstiftningen visat sig maktlös inför sin uppgift att förekomma skogsförödelse, beror på flera omständigheter. Hvad till en början angår dimensionslagen, så har denna väl föranledt, att skogen numera gemenligen säljes att afverkas »efter lag» eller till föreskrifna 21 centimeters genomskärning vid storändan, mien fränsedt

de anmärkningar, som kunna göras gällande mot hvarje dimensionslag, hafva här ifrågavarande bestämmelser redan på den grund haft ytterst ringa betydelse, att skyddet för smärre dimensioner blifvit alltför snävt tillmätt och icke hindrar ägaren att till husbehof och försäljning inom länet förfoga öfver hvad som vid upplåtelse af afverkningsrätt kan hafva blifvit förbehållet. Efter lagens tillkomst har allenast ett enda beslag på grund af densamma blifvit utfördt.

Något verksammare hafva visserligen de bestämmelser i den gällande gottländska skogslagen visat sig vara, hvilka hvila på återväxtprincipen, och åtskilliga afverkningsförbud hafva med tillämpning af dessa bestämmelser blifvit meddelade. Äfven mot lagen till denna del kunna emellertid vägande anmärkningar framställas. Det har sålunda visat sig, att afverkningsförbuden i de flesta fall kommit så sent, att någon nämnvärd skogstillgång icke vidare stått att rädda. Denna omständighet torde till någon del hafva sin förklaring däri, att lagen anförtrott uppsikten öfver skogens vård och skötsel åt vederbörande kommunalnämnd, men synes framförallt bero på, att skogsbestånden i regel äro så små och terrängförhållandena så bekväma för afverkningens förberedande och utförande, att skogen oftast redan hunnit sköflas, innan Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande hunnit föranstalta om föreskrifven undersökning på marken och med ledning af denna fatta beslut i ärendet. Detta förhållande är i själfva verket så mycket mera betänkligt, som skogsodlingsåtgärder på Gottland af klimatiska och geologiska skäl äro förenade med synnerliga svårigheter å mark, där skogen blifvit hårdt anlitad. Skogsförbuden hafva också visat sig i det närmaste sakna förmåga att framtinga åtgärder för återväxten. Sålunda hafva under tiden intill år 1897 endast 3 af 76 saluafverkningsförbud på grund af verkställd skogsodling blifvit upphäfda.

Till afhjälpan af de brister, som sålunda måste anses vidlåda den för Gottlands län nu gällande skogslagen, hafva, såsom framgår af hvad jag redan yttrat, tre olika förslag till ny skogsvårdslagstiftning för länet blifvit af länets landsting framlagda. Det första, år 1901 afgifna förslaget har landstinget emellertid sedermera frångått, och då detta förslag jämväl väckt ett ganska allmänt motstånd hos skogsmarksägarne inom länet, lärer en lösning på den däri utstakade vägen redan af dessa grunder icke vidare böra sättas i fråga.

De båda förslagen af åren 1904 och 1906 stämma sins emellan öfverens därutinnan, att båda i hufvudsak bygga på 1903 års allmänna skogsvårdslagstiftning. En ny lag angående vård af enskildes skogar

på Gottland borde sålunda enligt båda förslagen blifva en återväxtlag, men en återväxtlag af helt annan karaktär än den nu för Gottland gällande. Medan för närvarande tvånget till åtgärder för skogens återväxt å öfverafverkad skogsmark allenast består däri, att förfoganderätten öfver den ifrågavarande egendomens skog inskränkes, tills dylika åtgärder visas vara vidtagna, kunde, om någotdera af förslagen upphöjdes till lag, sådana åtgärder eventuellt af domstol föreskrifvas vid äfventyr för fall af tredska, att de blefve på den försumliges bekostnad verkställda. Vid sidan af dessa sistnämnda bestämmelser om positiva tvångsåtgärder för återväxtens betryggande känner 1903 års allmänna skogsvårdslag jämväl afverkningsförbud, som, till skillnad ifrån hvad som för närvarande gäller på Gottland, kan omfatta jämväl husbehofsafverkningen. Sådant förbud kan emellertid icke heller enligt denna lag af vederbörande myndighet — här Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande *eller* domstol — meddelas förrän efter undersökning på marken, förrättad i liknande ordning som enligt gällande gottländska skogslag. Utsträcktes 1903 års lag i oförändradt skick till att gälla jämväl Gottland, blefve faran sålunda alltjämt lika stor för att skogsförbuden icke hunne meddelas, förrän öfverafverkning redan ägt rum. Visserligen kunde vid första påseende olägenheterna häraf synas väsentligt reducerade genom införandet af ett mera effektivt tvång till återväxtåtgärder. Bestämmelserna härom kunna emellertid icke för Gottlands del anses äga samma värde som annorstädes. Såsom jag i det föregående redan antydtt och i annat sammanhang skall blifva i tillfälle att utförligt ådagalägga, skulle nämligen ett förständigande att skogsodla på många ställen inom Gottlands län på grund af ogynnsamma klimatiska och geologiska förhållanden visa sig omöjligt att efterkomma eller åtminstone kräfva så stora ekonomiska uppoffringar, att det icke utan obillighet kunde upprätthållas. Det måste alltså anses synnerligen välbetänkt, att landstinget i hvart och ett af de här ifrågavarande förslagen i första hand haft sin uppmärksamhet riktad på nödvändigheten af att i 1903 års lag vidtaga sådana ändringar, som bereda möjlighet för ett inskridande med lämpliga åtgärder, redan innan skogssköfvingen begynt eller åtminstone innan den nått en sådan omfattning, att återväxtåtgärder med hänsyn till på Gottland flerstädes rådande förnyingsförhållanden praktiskt sedt icke vidare äro möjliga.

I sådant syfte infördes i 1904 års förslag, hvilket på denna punkt nära öfverensstämmer med det år 1901 afgifna, det förut omnämnda tillägget i den allmänna skogsvårdslagens 5 § af innehåll, att det i detta lagrum omförmälda afverkningsförbudet skall kunna meddelas redan vid den i 2 § afsedda skogsundersökningen, om förrättningsmännen äro

om beslutet ense, med skyldighet likväl för dessa att inom viss tid underställa förbudet Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning. En dylik bestämmelses infogande i 1903 års lag kunde emellertid, såsom också af domänstyrelsen blifvit anmärkt, lätt komma att rubba den ställning, som enligt samma lag bör tillkomma skogsvårdsstyrelsen. Styrelsen är där tillerkänd befogenhet att i hvarje särskildt fall efter förutgången sakkunnig undersökning afgöra, huruvida någon inskränkning i den enskildes rätt att förfoga öfver sin skog öfver hufvud bör sättas i fråga, och har eventuellt att i första hand söka på den frivilliga öfverenskommelsens väg förmå skogsägaren att sörja för återväxten. En bestämmelse af innebörd, att afverkningsförbud finge af vederbörande undersökningsförrättare meddelas, innan ännu skogsvårdsstyrelsen tagit undersökningens resultat under ompröfning, komme nu, utan att i synnerlig grad höja lagens effektivitet, att väsentligen försvaga garantierna för skogsägarens rätt och kunde lätt nog äfventyra möjligheten af godvilliga öfverenskommelser mellan styrelsen och vederbörande skogsägare och öfver hufvud försvåra styrelsens uppgift att, då skog vanskötes, söka råda bot genom råd och upplysningar. För öfrigt kunna mot det här ifrågavarande förslaget i dess helhet de anmärkningar göras gällande, som jag i det följande skall anföra mot återväxtprincipens tillämplighet öfver hufvud för Gottlands del.

Långt betydelsefullare afvikelser från den allmänna skogsvårdslagens grundprinciper innebär 1906 års förslag. Bestämmelserna om skyldighet att taga nödig hänsyn till skogens återväxt och om påföljderna vid försummelse härutinnan återfinnas visserligen äfven här till formen oförändrade. Skogsägaren får emellertid icke enligt detta förslag såsom enligt 1903 års lag fritt förfoga öfver sin skog med de inskränkningar, som följa af nyssnämnda skyldighet, utan för all saluafverkning förutsättes tillstånd af skogsvårdsstyrelsen, som har att genom frivillig öfverenskommelse eller eventuellt efter stämning till domstol få fastslaget, på hvilka villkor afverkningen må tillåtas. Mot sistnämnda bestämmelse anmärker domänstyrelsen bland annat: »Därest bestämmelsen efterlefves och en skogsägare, som önskar afverka virke för afsalu, utverkar sig tillstånd härtill, synes en del af ansvaret för afverkningen härigenom öfverflyttas från skogsägaren på skogsvårdsstyrelsen. En skogsägare, som erhållit tillstånd till afverkning af skog för afsalu, kan nämligen vare sig uppsåtligen eller af omedvetna missgrepp vid afverkningen förorsaka vanvård af skog och mark, utan att afverkningen står i uppenbar strid emot det lämnade medgifvandet.

Skogsägaren torde därför, äfven om han ej blir fri från ansvar, kunna öfvervältra en del af ansvaret på skogsvårdsstyrelsen. För denna torde det därför vara nödigt att, därest tillägget skall bibehållas, begränsa sitt medgifvande till vissa bestämda träd, som stämplats eller på annat lika bindande sätt utmärkts. Kan icke en sådan märkning (stämpling) af saluträden äga rum, anser domänstyrelsen på grund af hvad ofvan anförts det ifrågasatta tillägget till 1 § böra därifrån uteslutas.»

Hvad domänstyrelsen sålunda anført angående nödvändigheten från kontrollsynpunkt att begränsa afverkningsmedgifvandet till att gälla vissa bestämda träd, anser jag i viss utsträckning förtjäna beaktande och skall i det följande återkomma till denna fråga. 1906 års förslag föranleder emellertid icke blott det af domänstyrelsen närmast afsedda spörsmålet, *huruvida saluafverkning stått i strid mot det af skogsvårdsstyrelsen lämnade medgifvandet* och förty är af beskaffenhet att påkalla ansvar. Då förslaget äfven bygger på 1903 års återväxtprincip, uppstår jämväl frågan, *huruvida genom medgifven saluafverkning återväxten blifvit äfventyrad* och i anledning däraf särskilda åtgärder skola framtingas. Denna fråga måste väl hållas i sär från den förstnämnda. Det låter uppenbarligen mycket väl tänka sig, att skogsvårdsstyrelsens medgifvande öfverskrides utan att likväl återväxten äfventyras, och det är å andra sidan äfven möjligt, att återväxten äfventyras genom en afverkning, som står i full öfverensstämmelse med styrelsens föreskrifter. Hvad gäller då i sistnämnda fall om plikt att företaga till återväxtens betryggande erforderliga åtgärder? Frågan är icke i förslaget särskildt beaktad, men en tolkning af dess bestämmelser torde gifva vid handen, att enligt dessa afverkare respektive markägare äfven här kan tvingas att sörja för återväxten. En dylik regel komme emellertid i strid emot hvad som enligt svensk lag eljest gäller i fall, där enskildes rätt att förfoga öfver sin skog är gjord beroende på särskildt tillstånd. Icke ens enligt skyddsskogslagen, som till skydd för viktiga intressen af publik natur i stor utsträckning gör afverknings bedrivande beroende på utsyning af skogsstatens tjänstemän, föreligger någon skyldighet att vidtaga åtgärder för återväxten, om denna sedermera befinnes äfventyrad genom afverkningen. Att i detta hänseende underkasta den gottländske skogsägaren strängare villkor, lär icke kunna sättas i fråga. Det synes äfven vara med billighet öfverensstämmande, att en afverkare, som tvungits att på förhand inhämta skogsvårdsstyrelsens föreskrifter och handlat i förlitan på dessa, fritages från skyldighet att i vidsträcktare omfattning sörja för skogens återväxt.

Den kombination af två olika principer, som ligger till grund för 1906 års förslag, torde alltså icke kunna upprätthållas, utan man torde hafva att välja emellan att låta skogsägaren själf bestämma, i hvilken omfattning och på hvilket sätt afverkning skall bedrivas, med skyldighet likväl för honom att svara för de återväxtåtgärder, som kunna blifva erforderliga, eller att låta åtminstone de för skogsskötseln mera betydande afverkningarna bedrivas allenast i öfverensstämmelse med skogsvårdsmyndighetens på förhand meddelade föreskrifter, men utan skyldighet för den, som ställer sig dessa föreskrifter till efterrättelse, att i vidsträcktare omfattning sörja för återväxten. Valet mellan dessa olika möjligheter synes ytterst bero på, huruvida å den ort, för hvilken det gäller att lagstifta, *skogsodlingsåtgärder äro ekonomiskt möjliga eller icke*. Att framtvinga sådana åtgärder, där de icke utan åsidosättande af en rationell hushållning kunna företagas, är uppenbarligen icke rimligt, och en fri förfoganderätt öfver skogen, som kan föranleda åläggandet af ruinerande skogsodlingsföretag, är reellt sedt af ringa värde. På orter med ogynnsamma återväxtförhållanden är icke blott statens, utan äfven den enskilde skogsägarens intresse bäst tillgodosedt genom en sådan sakernas ordning, att skogsägaren tvingas att vid afverkningens bedrivande taga sådan hänsyn till återväxten, att behovet af alltför kostsamma skogsodlingsåtgärder undvikes.

För frågan, på hvilken princip den gottländska skogslagstiftningen bör baseras, blir alltså i främsta rummet afgörande, huru det förhåller sig med skogsföryngringen inom länet. Såsom jag redan i det föregående anført, har på underdånig anhållan af skogsvårdsstyrelsen inom Gottlands län sakkunnig utredning ägt rum, huruvida särskilda åtgärder kunde befinnas erforderliga för skogens bevarande å hällmarksområdena inom länet. Resultaten af denna undersökning, hvilken på grund af nämnda områdens spridda läge gifvit en ingående kännedom om skogsförhållandena öfver hufvud inom länet, äro ännu icke framlagda i slutgiltigt skick, men har jag angående samma resultat inhämtat följande. På grund af ogynnsamma klimatiska förhållanden, i hvilket afseende särskildt är att erinra om den under våren och försommaren gemenligen rådande osedvanligt starka torkan, äro återväxtförhållandena på Gottland öfver hufvud betydligt sämre än på fastlandet. I detta afseende råder för öfrigt väsentlig olikhet mellan olika trakter allt efter markens beskaffenhet. Där marken består af sandjord, äro skogsodlingsföretag väl tänkbara, om de ock ej ställa sig synnerligen fördelaktiga. På grund, som utgöres af moränmergel, äro försök att skogsodla efter kalhuggning eller grundligare blädning, särskildt på

grund af den därvid uppstående ymniga gräsväxten, i regel alltför kostsam i förhållande till resultaten, och på hållmarksområdena skulle skogsodlingar ställa sig hart när ruinerande. Naturlig återväxt kan däremot nästan alltid påräknas äfven på sämre mark, men är i högre grad än hvad fallet är på fastlandet beroende af, om afverkningen skett efter rationella grunder. Äfven om sålunda den allmännare skogsvårdslagens återväxtprincip kan tänkas tillämpad på af sandjord bestående skogsmark, så kan en god hushållning med skogen å moränmergelgrund och hållmarker upprätthållas allenast genom en lag, som tvingar skogsägaren att redan vid afverkningens bedrivande ställa sig den förstliga sakkunskapens anvisningar i det särskilda fallet till efterrättelse. Att, såsom för hållmarkernas del blifvit satt i fråga, formligen urskilja de sämre skogsmarkerna och göra dessa till föremål för särskild lagstiftning, blefve ett lika kostsamt som opraktiskt företag, spridda som dessa marker ligga öfver hela Gottland och ofta insprängda i de mest oregelbundna figurer bland värdefullare skogsmark. Vill man tillförsäkra den sämre skogsmarken skydd, läser detta alltså icke låta sig göra i annan form än att man låter den värdefullare skogsmarken dela de villkor i lagstiftningsafseende, som för den förras del äro påkallade. Att det ingalunda är obetydliga skogsarealer, frågan här gäller, framgår bäst däraf, att ensamt hållmarkerna — af hvilka dock en mindre del för närvarande icke är skogsbevuxen — beräknats omfatta sammanlagdt omkring 52,000 hektar, medan länets öfriga skogsareal uppgår till omkring 98,000 hektar. Vid sidan af de skogsekonomiska skäl, som sålunda tala för en särskild lagstiftning för de gottländska skogarna i nyss förut angifna riktning, kan slutligen framhållas, att enligt vederbörande sakkunniges uppfattning skogens bevarande afgjordt är af betydelse för Gottland i klimatiskt afseende och att, om den ytterligare utpinades, de klimatiska förhållandena säkerligen komme att försämras.

Hvad sålunda yttrats angående svårigheterna att skogsodla på Gottland, bestyrkes äfven af en ganska rik erfarenhet. En mycket väsentlig del af länets skogsvårdsmedel har nämligen under senare år användts till skogskulturer, särskildt till s. k. skolplanteringar, hvilka afsett att hos det uppväxande släktet uppamma intresse för skogsvård genom att låta folkskolebarn under sakkunnig ledning verkställa skogsplanteringar. Enligt år 1903 afgifvet utlåtande af länets skogsvårdsstyrelse, som föranstaltat om särskild sakkunnig utredning angående kulturförsökens resultat, hafva dessa resultat emellertid icke stått i rimlig proportion till omkostnaderna. Såsom orsak härtill framhåller skogsvårdsstyrelsen, att ogynnsamma klimatförhållanden på Gottland

nedsätta procenttalet af de plantor, som gå till, långt under hvad man i allmänhet kan beräkna på fastlandet.

På sålunda anförda grunder anser jag mig böra förorda den af landstinget i 1906 års förslag häfdade principen, att länets skogsvårdsstyrelse, hvilken lämpligen bör organiseras på sätt, som i 1903 års kungl. förordning om skogsvårdsstyrelser föreskrifves, tillerkännes befogenhet att med afseende på vissa slags afverkningar på förhand pröfva och afgöra, om de böra tillåtas. Däremot böra enligt mitt förmenande icke vid sidan häraf den allmänna skogsvårdslagens återväxtbestämmelser tillämpas. I stället bör det åligga skogsvårdsstyrelsen att, redan då tillstånd till afverkning meddelas, efter fackmässig undersökning i det särskilda fallet föreskrifva de åtgärder, som med hänsyn till afverkningens omfattning och skogsmarkens beskaffenhet kunna pröfvas erforderliga.

Härmed är grundtanken angifven i det förslag till lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län, som jag låtit inom departementet uppgöra och som jag nu anhåller få anmäla.

Departementschefen redogjorde härefter för innehållet af berörda förslag, hvilket skulle biläggas protokollet.

Departementschefen anförde vidare:

Den inskränkning, som genom en på dylika principer grundad lag göres i den enskildes förfoganderätt öfver sin skog, kan väl synas betydlig, och den gör det måhända ännu mer, om man erinrar sig, att tillstånd till afverkning af kontrollhänsyn åtminstone i många fall lära kunna ges allenast i form af utstämpling. Det gäller därför att i lagstiftningen söka utforma grundsatsen på ett sådant sätt, att den för den enskilde göres så litet tryckande, som med dess syfte är förenligt. Särskildt måste med tydlighet framstå, att här mindre är fråga om en i det allmännas intresse gjord inskränkning i äganderätten än om en — låt vara påtvungen — sakkunnig hjälp vid skogens skötande på sätt, som bäst står tillsammans med hänsynen till återväxten. I bästa öfverensstämmelse med denna tanke torde stå, att ledningen af skogshushållningen icke, såsom t. ex. i fråga om skyddsskogarna, tillägges skogsstaten, utan förbehålles en skogsvårdsstyrelse, sammansatt efter samma grunder, som gälla enligt 1903 års förordning om skogsvårdsstyrelser

§§ 1 och
6 mom. 1.

och sålunda till sin majoritet på visst sätt utgörande en representation ör skogsägarna själfva.

Af största vikt är vidare, att all möjlig hänsyn tages till skogsägarrens intressen vid bestämmandet af, i hvilka fall tillstånd till afverkning erfordras, i hvilken omfattning afverkning på en gång må tillåtas och huru kostnaderna skola gäldas för den sakkunniga undersökning, som för tillståndsfrågans afgörande kan blifva erforderlig. I förstnämnda hänseende torde så mycket mindre kunna sättas i fråga, att tillstånd skulle behöfva inhämtas jämväl till afverkning för husbehof, som sådan afverkning i allmänhet är fri till och med på skyddsskogarna. Ej heller torde någon inskränkning böra göras i den enligt gällande gottländska skogslag — liksom enligt 1903 års allmänna skogsvårdslag — rådande fullständiga frihet med afseende på skogsmarks uppodling eller dess användande till byggnadstomt eller annat likartadt ändamål. — De inskränkningar i rätten att fritt bedriva afverkning, som stadgas i 1903 års lag, gälla icke heller afverkning i och för skogsmarks utläggande till nödig beteshage. Denna undantagsbestämmelse, som visat sig i hög grad inbjuda till försök att kringgå lagens stadganden i öfrigt, saknar motsvarighet i den nu för Gottland gällande skogslagen, och dess införlifvande med den nya lagstiftningen torde så mycket mindre böra ifrågasättas, som landstinget i båda sina på 1903 års lag byggda förslag uteslutit denna bestämmelse i syfte att därigenom undanrödja den ovisshet rörande lagens tillämplighet, som eljest vore att befara på grund af den stora utsträckning, hvori den skogbärande marken på Gottland kunde tänkas använd till betesmark.

Härnäst gäller att afgöra, i hvilken utsträckning afverkning på en gång må af skogsvårdsstyrelsen tillåtas, då afverkningen är af styrelsens tillstånd beroende. Jag erinrar härvid om, att den föreslagna lagstiftningens ledande princip ytterst är densamma, som ligger till grund för 1903 års allmänna skogsvårdslag. Det gäller nämligen i båda fallen att söka förmå skogsägaren att vid skogstillgångens tillgodogörande och behandlingen af afverkad skogsmark taga nödig hänsyn till skogens återväxt. Olikheten mellan förslaget och 1903 års lag ligger åter däri, att enligt denna senare den enskilde får på eget ansvar afgöra, hvad hänsynen till skogens återväxt i det särskilda fallet kräfver, medan enligt förslaget bestämmanderätten härutinnan af förut anförda skäl i viss utsträckning är tillagd skogsvårdsstyrelsen. Huruvida och i hvilken omfattning begärtd tillstånd till afverkning bör af styrelsen beviljas, bör sålunda just blifva beroende på hvad som kan anses vara med skogens

återväxt förenligt. Denna regel kommer uppenbarligen att i tillämpningen leda till ytterst växlande resultat allt efter olika föryngringsförhållanden. Sålunda måste skogsvårdsstyrelsen vara långt mera njuigg, då fråga är om mark, där återväxten uteslutande eller hufvudsakligen är beroende på skogens egen reproduktionsförmåga, än då fråga är om mark, där skogsodlingsåtgärder med framgång kunna företagas. I sistnämnda fall kan nämligen afverkning medgifvas i mycket stor utsträckning, om föreskrifter angående odlingsåtgärder samtidigt meddelas. Såväl frågan, om man under vissa förutsättningar kan räkna med naturlig reproduktion, som frågan, huruvida skogsodling är möjlig, skall naturligtvis bedömas icke från växtbiologisk, utan från skogsekonomisk synpunkt. Att naturlig återväxt någon gång i framtiden kan påräknas eller att återväxt på artificiell väg *kan* framkallas, är icke tillräckligt, utan skogsvårdsstyrelsen skall se till, att trots afverkningen återväxt på ena eller andra vägen kan förväntas inom rimlig tid och utan oskäligen kostnader. Då anledningen till, att särskild skogslagstiftning måste anses påkallad för Gottlands del, väsentligen är att söka uti de svårigheter, som där möta för skogsodlingsföretag, har det ansetts lämpligt att genom uttryckligt stadgande hos skogsvårdsstyrelsen inskräpa vikten af att vid bedömandet af föryngringsmöjligheterna icke taga i betraktande andra åtgärder till återväxtens betryggande än sådana, som kunna utan oskäligen kostnad företagas.

Den enskildes förfoganderätt öfver sin skog lär dock icke kunna i af mig nu föreslagen omfattning göras beroende på särskildt tillstånd, om icke skogsägaren tillförsäkras rätt att utan väsentligare kostnader för sig erhålla sådant tillstånd. Skulle skogsägaren nödgas själf till fullo betala den sakkunniga undersökning, hvarom skogsvårdsstyrelsen i anledning af sökt tillstånd som oftast måste föranstalta, så komme den nya lagens bestämmelser för ägare af smärre och mera afsides belägna skogsbestånd faktiskt att verka hart när såsom ett förbud mot all saluafverkning och blefve äfven för andra skogsägare synnerligen betungande. Att helt fritaga skogsägaren från hvarje i sammanhang med dylik undersökning stående besvär eller utgift kan emellertid så mycket mindre anses tillrådligt, som man under sådana förhållanden kunde befara, att skogsvårdsstyrelsen och dess tjänstemän komme att i oskäligen grad betungas genom ansökningar, som icke motsvarades af något verkligt behof, utan tillkommit af förhastande eller kanhända okynne. Det torde med hänsyn härtill få anses lämpligt att ålägga sökanden att tillhandahålla eller bekosta nödig handlangning. En dylik bestämmelse torde jämväl på den grund vara att förorda, att den så-

som regel lärer föränleda till, att skogsägaren själf eller annan på hans vägnar infinner sig vid förrättningen, hvarigenom vinnandet af samförstånd mellan skogsägaren och styrelsen i hög grad underlättas.

Huru skogsvårdsstyrelsen till vinnande af största möjliga besparing af arbetskraft och resekostnader bör förfara vid anordnandet af här ifrågavarande förrättningar, därom återfinnas bestämmelser i det förslag till skogsvårdsstyrelse inom Gottlands län, som jag låtit inom departementet utarbета och som jag anhåller vid ett senare tillfälle få anmäla. Emellertid lärer icke kunna undvikas, att dessa förrättningar komma att medföra jämförelsevis betydande utgifter för den gottländska skogsvårds-kassan. Dessa och andra skogsvårdsstyrelsens utgifter torde ingalunda till fullo kunna täckas af de bidrag till skogsvårdens befrämjande, som kunna från länets landsting och hushållningssällskap påräknas, och af de på trävaruexporten från Gottland lagda skogsvårdsafgifter, hvarom jag jämväl låtit utarbета förslag. Då likväl en förbättrad skogsvård för Gottland måste anses vara en synnerligen trängande angelägenhet, lärer Eders Kungl. Maj:t, därest det af mig nu anmälda förslaget blifver till lag upphöjdt, icke underlåta att föranstalta därom, att för ändamålet erforderligt understöd af statsmedel i sinom tid beredes.

§ 2.

Under detta lagstiftningsärendes förberedande behandling har vid flere tillfällen hänvisats på svårigheten att effektivt upprätthålla en bestämmelse, som gör saluafverkningen beroende på särskildt tillstånd, om husbehofsafverkningen samtidigt lämnas fri. Det blefve nämligen ofta vanskligt att ingripa mot en oanmäld saluafverkning, om denna uppgäfves afse virke för husbehof. Visserligen kan häremot göras gällande, att skogsägaren genom att sedermera förfoga öfver virket annorledes än till husbehof skulle utsätta sig för att blifva behandlad såsom den där bedrifvit otillåten afverkning, då under nämnda förhållanden hans uppgift om syftet med afverkningen ofta kunde anses vara af omständigheterna vederlagd. Utredningen angående en dylik uppgifts sanning blefve dock mången gång förenad med stora svårigheter, hvarför det synes välbetänkt att genom ett särskildt stadgande söka betaga skogsägaren lusten att i otillåtet syfte missbruka sin rätt till fri afverkning för husbehof. Det torde jämväl vara lämpligt, att en skogsägare, hvilken af en eller annan skälig anledning önskar afyttra virke, som verkligen blifvit för husbehof afverkadt, anvisas en utväg att säkerställa sig mot misstanke för brottsligt förfarande. Af

desså båda skäl har jag föreslagit ett stadgande af innehåll, att den, som annorledes än till gårdens behof önskar förfoga öfver virke, som blifvit för sådant ändamål afverkadt, skall vara skyldig inhämta skogsvårdsstyrelsens tillstånd vid äfventyr att eljest behandlas såsom den där olagligen bedrifvit afverkning. Är sådant tillstånd begärdt och finner skogsvårdsstyrelsen sökandens uppgift, att afverkningen skett för husbehof, icke förtjäna tilltro, har styrelsen tydligtvis att afslå ansökningen. Befinnes åter uppgiften grundad, är därför icke sagdt, att ansökningen bör bifallas. Med hänsyn till knapp skogstillgång eller eljest kan nämligen befinnas lämpligt att virke, hvarom fråga är, af sökanden behålles och till framtida husbehof användes. Finner skogsvårdsstyrelsen emellertid skäligt bevilja tillstånd, bör sådant kunna meddelas antingen med eller ock utan villkor om åtgärder till återväxtens betryggande å den afverkade skogsmarken.

Stadgandet i 2 §:s andra stycke afser dels att förekomma missbruk af den fria rätten till skogsmarks uppodling och afrödjande till byggnadstomt eller dylikt i syfte att kringgå hufvudregeln i 1 §, dels att i första hand för gårdens behof reservera den extra ordinarie skogsafkastning, hvarom fråga är.

Ansaret för vidtagandet af de åtgärder till återväxtens betryggande, som kunna framtvingas enligt 1903 års allmänna skogsvårdsdrag, åligger den, som så bedrifvit afverkning eller efter afverkningen med skogsmark så förfarit, att dylika åtgärder blifvit nödvändiga. Är af ägare afverkningsrätt upplåten till annan och har denne gjort sig till vanskötsel skyldig, är jämväl ägare ansvarig, men har rätt att af den skyldige söka åter, hvad han sålunda nödgas utgifva. Denna sistnämnda regel om ägares regressrätt har sin förklaring däri, att man icke velat låta honom drabbas af påföljderna af lagöfverträdelse från afverkningsrättshafvares sida. Att stadga ansvar i första hand äfven för ägare har åter ansetts nödvändigt med hänsyn till lagens effektivitet.

Jämväl i fråga om vidtagandet af de återväxtåtgärder, som skogsvårdsstyrelsen enligt förslaget äger föreskrifva vid tillstånds meddelande, torde för vinnande af största möjliga effektivitet ansvarsskyldighet i första hand böra stadgas såväl för hvarje skogsmarkens ägare som för annan afverkningsberättigad. Däremot låter sig här en bestämmelse icke försvaras, som på denne senare lägger den definitiva ansvarigheten för vidtagandet af de åtgärder i återväxtens intresse, hvilka skogsvårdsstyrelsen ansett den af honom bedrifna afverkningen påkalla.

Afverkningen bedrifves ju här med vederbörligt tillstånd och kan alltså icke, såsom i motsvarande fall enligt 1903 års lag, anses innebära en lagöfverträdelse. Kostnaden för återväxtåtgärderna ter sig här tvärt om såsom en helt normal omkostnad för uttagandet af en del af skogskapitalet, och från denna synpunkt bör bestämmas, på hvem denna kostnad bör stanna. Härvid är att uppmärksamma, att då enligt förslaget de ifrågavarande åtgärderna till sin beskaffenhet skola fastslås före afverkningens början och samtidigt med att afverkningens tillåtna omfattning bestämmas, ansvarighetsfrågan i regel läser komma att aftalsvis regleras i sammanhang med afverkningsrättens upplåtande. Skulle detta emellertid icke hafva skett, så blefve i brist på uttryckligt stadgaude frågan, hvem som i det särskilda fallet skäligen kunde anses vara närmast att bära ansvaret, väl i viss mån beroende på de föreskrifna åtgärdernas och den upplåtna afverkningsrättens beskaffenhet, men komme säkerligen i regel att besvaras därhän, att ansvaret borde stanna på markägaren, då han blefve den, som kunde påräkna nyttan af åtgärdernas företagande, och den afverkningsberättigade, hvars intresse allenast går ut på att uttaga viss bestämd del af skogstillgången, i allmänhet icke finge antagas hafva vid afverkningsaftalets slutande tagit i beräkning de extra utgifter för skogens tillgodogörande, som kunde betingas af föryngringsförhållandena i det särskilda fallet. Då det emellertid till förekommande af svårlösliga rättstvister icke läser vara tillrådligt att lämna frågan om den definitiva ansvarsskyldigheten att lösas efter sig företeende omständigheter, läser såsom allmän regel bära fastslås, att den, som fått afverkningsrätt på sig upplåten, där annat ej blifvit aftaladt, har rätt att af skogsmarkens ägare söka åter, hvad han nödgas utgifva för åtgärder, hvarom här är fråga. En dylik regel läser jämväl så tillvida kunna lända till gagn, som den torde föranleda, att ansvarsskyldigheten med afseende på återväxtåtgärderna städse med noggrannhet regleras genom afverkningskontraktet.

§ 4.

Då tillstånd till afverkning sökes, blir skogsvårdsstyrelsens uppgift att utreda, huruvida genom den tillärnade afverkningen skogens återväxt kan komma att äfventyras. I regel torde härvid erfordras undersökning å marken, antingen verkställd af någon styrelsens tjänsteman eller tillsyningsman eller ock ombesörjd af den skogsvårdskommitté, som enligt förenämnda inom departementet utarbetade förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelse på Gottland kan finnas inom kommunen. Jämväl utan föranstaltande af sådan undersökning torde

emellertid mången gång tillräckliga upplysningar kunna vinnas från skogsvårdskommittén, af ansökningshandlingarna eller annorledes. Blir på ena eller andra sättet uppenbart, att ingen fara för återväxten är för handen, bör tillstånd till afverkning kunna meddelas i direkt anslutning till ansökningshandlingarna. I motsatt fall läser noggrann anvisning böra gifvas, hvilka träd afverkningen skall omfatta. Skogsvårdsstyrelsens tillstånd bör med andra ord här gifvas i anslutning till företagen utsyning, hvilken förrättning i öfverensstämmelse med de till grund för förslaget liggande principer bör anförtros åt någon skogsvårdsstyrelsens forstligt bildade tjänsteman. Förslaget lägger ej hinder i vägen för att denna utsyning äger rum i samband med den undersökning å marken, hvarom förut är taladt. — Särskildt med hänsyn till kontrollen öfver att meddeladt tillstånd icke öfverskrides, läser i regel befinnas lämpligast, att de utsynade träden genom stämpling eller på annat dylikt sätt utmärkas, men har jag ansett riktigast, att någon uttrycklig föreskrift härom icke i lagen meddelas, utan att fri bestämmanderätt i detta afseende lämnas skogsvårdsstyrelsen. Fall kunna nämligen tänkas, då en ovillkorlig föreskrift om stämpling skulle föranleda till onödig omgång — till äfventyrs förnyad förrättning — utan motsvarande nytta.

Af 4 §:s ordalydelse torde framgå, att skogsvårdsstyrelsen äger rätt att, till skogshushållningens främjande, förordna om utsyning äfven i fall, där sådan icke af hänsyn till återväxten ansetts böra vara obligatorisk.

Ett fackmässigt bestämmande af, hvilka träd en afverkning skall omfatta, torde visserligen utgöra den viktigaste förutsättningen för återväxtens betryggande. Huru starkt skogsbeståndet i visst fall utan fara för återväxten kan anlitas, beror emellertid, såsom jag redan i det föregående antydt, i väsentlig grad på, huru vid afverkningen i öfrigt förfares och hvilka åtgärder sedermera till återväxtens betryggande vidtagas. Förrättningsmannen bör sålunda hafva att i samband med afgifvandet af redogörelse öfver skogsundersökning eller utsyning framlägga förslag till föreskrifter i dessa afseenden. — Det ligger i sakens natur, att förrättningsmannens förslag så vidt möjligt bör upprättas i samråd med vederbörande skogsägare. Särskildt är härvid af vikt att utröna, huruvida de villkor, som måste uppställas för rätt att afverka i större utsträckning, äro för skogsägaren ekonomiskt antagliga. Det låter nämligen lätt tänka sig, att denne hellre än att underkasta sig kostsamma skogsodlingsåtgärder åtnöjes med en mera begränsad afverkningsrätt. Där

skogsvårdsstyrelsens beslut icke kan ansluta sig till ett af skogsägaren godkändt förslag, äro jämväl förberedande förhandlingar mellan styrelsen och skogsägaren önskvärda. — De bestämmelser i ena eller andra afseendet, som kunna befinnas erforderliga, synas emellertid icke vara af beskaffenhet att böra inflyta i lagen, utan höra rätteligen hemma i reglementet för skogsvårdsstyrelsen.

Jämväl för utredning af de i 2 § afsedda ärenden kan sakkunnig undersökning å marken blifva erforderlig. Angående kostnaden för dylik förrättning gäller hvad i 6 § sägs.

§ 5.

Att skogsvårdsstyrelsens beslut i anledning af ansökan om tillstånd till afverkning eller försäljning af virke icke i sista hand kan få afgöra öfver sökandens rätt att förfoga öfver sin egendom, lär vara uppenbart. Med hänsyn till hvad som för vissa närbesläktade fall gäller enligt den allmänna skogsvårdslagens 3 och 4 §§, kunde härvid sättas i fråga, om icke efterpröfningen borde ske domstolsvägen. En dylik tanke är äfven genomförd i 1906 års landstingsförslag, hvilket är så mycket mera naturligt, som motsättningen mellan 1903 års återväxtprincip och regeln om afverkningens beroende på skogsvårdsstyrelsens tillstånd där icke blifvit klart uppfattad. Sedan emellertid det af mig nu anmälda förslaget blifvit byggt på den senare principen ensam, torde klarare framstå, att den fråga, som i ena och i andra fallet skall pröfvas, icke i allo är en och densamma. Enligt 1903 års lag §§ 3 och 4 gäller att afgöra, huruvida afverkaren åsidosatt honom åliggande skyldigheter med afseende på skogens vård, och eventuellt att bestämma påföljderna af en hans försummelse. Enligt förslaget 1 och 2 §§ gäller däremot icke att värdesätta ett skogsägarens förfaringssätt, icke att ovillkorligen utdöma vissa prestationer, utan att afgöra, hvilka åtgärder under vissa förutsättningar fordras med hänsyn till skogens återväxt, och att med hänsyn härtill meddela villkorliga föreskrifter angående skogens tillgodogörande för framtiden. Den rent forstliga frågan träder här helt i förgrunden, och det torde icke med fog kunna göras gällande, att denna fråga rätteligen hemfaller under domstols kompetens. Där lagstiftningen i öfrigt erbjuder exempel på inskränkningar i den enskildes förfoganderätt öfver sin skog, motsvarande den af mig för Gottlands del föreslagna, har man ej heller ansett hänsynen till rättssäkerheten påkalla en efterpröfning i domstolsväg. Jag erinrar om, hvad som i detta hänseende gäller enligt skyddsskogslagen, enligt kungl. förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten öfver skogen å vissa

skattehemman, enligt 1873 års afvittringsstadga samt — beträffande undermåligt virke — enligt den för Västerbottens och Norrbottens län gällande kungl. förordningen den 24 juli 1903.

Om det sålunda icke kan anses påkalladt att underkasta skogs-vårdsstyrelsens beslut öfver här ifrågavarande ansökningar en lika kostsam som tidsödande efterpröfning i domstolsväg, så böra likväl såsom en garanti för den nya skogsvårdsprincipens riktiga tillämpning fullföljdsbestämmelserna så anordnas, att ärendet tillförsäkras en allsidig handläggning, därvid olika forstliga synpunkter kunna komma till sin rätt. Jag har till vinnande af detta syfte ansett lämpligast att förbehålla ärendets vidare behandling Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande och i sista hand Eders Kungl. Maj:t. Härigenom vinnes ock öfverensstämmelse med hvad som gäller i besvärsafseende enligt den nuvarande gottländska skogslagen.

Begär klaganden hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förnyad skogsundersökning eller pröfvar nämnda myndighet eljest sådan vara af nöden, synes undersökningen lämpligen böra företagas i samma ordning, som föreskrifves i 2 § af den allmänna skogsvårdslagen. Att klaganden såväl hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande som hos Eders Kungl. Maj:t kan åberopa jämväl annan sakkunnig utredning, lärer utan vidare vara uppenbart.

Den, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedrifver afverkning eller förfogar öfver afverkadt virke i fall, då sådant tillstånd är erforderligt, bör — likaväl som den, hvilken bryter mot ett enligt den allmänna skogsvårdslagen meddeladt afverkningsförbud — drabbas af böter och konfiskation samt dessutom vara pliktig vidtaga för skogens återväxt erforderliga åtgärder. Stadganden härom återfinnas i förslagets § 8. Under detta lagrum hemfaller uppenbarligen äfven enhvar, som bedrifver afverkning eller förfogar öfver virke i annan omfattning, än skogsvårdsstyrelsen medgifvit. §§ 7 och 8.

Underlåtenhet att fullgöra de åtgärder till återväxtens betryggande, som blifvit uppställda såsom villkor för meddeladt tillstånd tillgodonjutande, lärer däremot lika litet vara af beskaffenhet att böra föranleda straffrättsliga påföljder som vanskötsel af skogsmark enligt den allmänna skogsvårdslagen. Däremot böra vid försummelse dylika åtgärder kunna med effektiva medel framtvingas, och vid utarbetandet af bestämmelserna i detta afseende hafva motsvarande stadganden i 1903 års lag fått tjäna till förebild. Då en öfverenskommelse angående vidtagandet af återväxt-

åtgärder, hvilken jämlikt sistnämnda lag träffats mellan skogsvårdsstyrelsen och vederbörande skogsägare, sedermera icke blifvit behörigen iakttagen, tillkommer det domstol att på talan af skogsvårdsstyrelsen pröfva, hvilka åtgärder böra föreskrifvas till återväxtens betryggande, samt förelägga viss tid, inom hvilken samma åtgärder skola vara fullgjorda, vid äfventyr att de eljest varda af skogsvårdsstyrelsen på den försumliges bekostnad verkställda. Dessa regler torde emellertid för att blifva tillämpliga på här närmast afsedda fall i ett par hänseenden böra modifieras. Enligt förslaget skola de åtgärder, om hvilkas verkställande fråga är, på förhand fastställas af skogsvårdsstyrelsen, eventuellt af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande eller Eders Kungl. Maj:t. Att sedermera underkasta spörsmålet om dessa åtgärders lämplighet ompröfning i domstolsväg, lärer i allmänhet icke kunna komma i fråga. Endast för den händelse att efter föreskrifternas meddelande förhållandena så väsentligt förändrats, att åtgärderna på den grund icke vidare kunna verkställas eller i allt fall icke längre äro tjänliga för det ändamål, de ursprungligen afsett att fylla, böra andra åtgärder kunna åläggas i de ursprungligen föreskrifnas ställe, och detta utan annan begränsning än att de kostnader, som härvid åsamkas vederbörande, måste stå i skäligt förhållande till de åsyftade resultat. — Med hänsyn till här ifrågavarande föreskrifters natur torde äfven, till förekommande af tidsutdräkt och förnyade tvistigheter, kunna stadgas rätt för domstolen att, utan utsättande af ny tid för åsidosatta åtgärders fullgörande, förklara styrelsen berättigad att på vederbörandes bekostnad verkställa samma åtgärder. Härvid lärer man hafva rätt att förvänta, att styrelsen för denna verkställighet kommer att anlita vederbörande skogsägares hjälp, om han befinnes villig och skicklig att ombesörja åtgärderna.

§§ 9—14. §§ 9—14 af förslaget öfverensstämma nära med §§ 8—11, 12 st. 2 samt 14 st. 2 af 1903 års lag. Smärre förekommande afvikelser torde icke behöfva närmare motiveras.

§ 15. Om det af mig nu anmälda förslaget upphöjes till lag, synas de gottländska skogarna komma i åtnjutande af ett så pass effektivt skydd, att enligt nu gällande lag meddelade afverkningsförbud icke vidare torde behöfva upprätthållas, helst dessa förbud, såsom redan blifvit anmärkt, visat sig så godt som fullständigt sakna förmåga att framtinga åtgärder för skogens återväxt.

Departementschefen uppläste härefter förevarande lagförslag och hemställde, att högsta domstolens yttrande öfver förslaget måtte, för det ändamål, § 87 regeringsformen angifver, genom utdrag af detta protokoll inhämtas.

Till hvad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet:

Erland Falk.

Förslag

till

Lag

angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län.

Med upphäfvande af lagen den 30 mars 1894 angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gottlands län förordnas härigenom som följer:

1 §.

Å skogsmark, tillhörig enskilde, må afverkning för annat ändamål än nedan i denna § sägs äga rum allenast med tillstånd af den skogsvårdsstyrelse, som skall finnas inom länet. Då tillstånd till afverkning meddelas, äger styrelsen föreskrifva de åtgärder, som för återväxtens betryggande prövas erforderliga. Skogsägaren är berättigad att erhålla tillstånd till afverkning på en gång i så stor utsträckning, som, med hänsyn tagen jämväl till gårdens framtida behof, är med skogens återväxt förenlig; dock må afverkning i den omfattning, att särskilda åtgärder erfordras för återväxtens betryggande, allenast medgifvas, om sådana åtgärder kunna utan oskäligen kostnad företagas.

För afverkning till gårdens behof eller för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartadt ändamål vare tillstånd icke erforderligt.

2 §.

Vill någon annorledes än till gårdens behof förfoga öfver virke, som blifvit för sådant ändamål afverkadt, söke därtill skogsvårds-

styrelsens tillstånd, ägande styrelsen jämväl vid sådant tillstånds meddelande föreskrifva för återväxtens betryggande erforderliga åtgärder.

Virke, som afverkats för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartadt ändamål, skall, såvidt lämpligen ske kan, till gårdens behof användas. Vill någon öfver dylikt virke annorledes förfoga, söka därtill skogsvårdsstyrelsens tillstånd.

3 §.

Ägare af skogsmark vare ansvarig för att de åtgärder vidtagas, som till återväxtens betryggande af skogsvårdsstyrelsen föreskrifvas. Är afverkningsrätt upplåten till annan, vare jämväl denne underkastad enahanda ansvarighet; äge dock, där annat ej blifvit aftaladt, af skogsmarkens ägare söka åter, hvad han sålunda nödgas utgifva.

4 §.

Tillstånd till afverkning må i allmänhet af skogsvårdsstyrelsen meddelas allenast efter förutgången undersökning på marken samt utsyning, som på styrelsens förordnande verkställas af någon dess forstligt bildade tjänsteman. Finner styrelsen på grund af undersökning, hvarom nyss är sagdt, eller eljest verkställd utredning uppenbart, att genom afverkning, hvartill tillstånd sökes, skogens återväxt icke äfventyras, vare utsyning ej erforderlig.

Då tillstånd att förfoga öfver virke, hvarom i 2 § förmåles, blifvit sökt, äger skogsvårdsstyrelsen föranstalta om undersökning å marken, om anledning därtill föreligger.

5 §.

1 mom. Skogsvårdsstyrelsens slutliga beslut i ärende, hvarom i 1 eller 2 § sägs, skall så fort ske kan sökanden bevisligen tillställas. Den, som med beslutet icke åtnöjes, äger att däröfver hos Konungens befallningshafvande anföra besvär sist innan klockan tolf å trettionde dagen efter det han af beslutet erhållit del, och skall underrättelse därom i beslutet meddelas.

Påkallar klaganden undersökning på marken eller finner Konungens befallningshafvande eljest sådan undersökning vara af nöden, förordne Konungens befallningshafvande en skogsstatens tjänsteman att med bi-

träde af två ojäfviga gode män, hvilka af förrättningsmannen utses bland dem, som till ledamöter i ägodelningsrätt eller gode män vid landtmäteriförrättning i orten valda äro, verkställa undersökningen och däröfver afgifva redogörelse.

2 mom. Öfver Konungens befallningshafvandes beslut må klagan hos Konungen i vederbörande statsdepartement föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

6 §.

Kostnaden för förrättning, hvarom i 4 § sägs, skall utgå af medel, som af skogsvårdsstyrelsen förvaltas; dock skall nödig handtlangning af sökanden utgöras.

Kostnaden för undersökning, hvarom i 5 § 1 mom. förmäles, skall af samma medel förskjutas, men kan genom Konungens befallningshafvandes slutliga beslut åläggas klaganden, om han undersökningen påkallat.

7 §.

Hafva till återväxtens betryggande föreskrifna åtgärder blifvit eftersatta, äger domstol på talan af skogsvårdsstyrelsen förklara styrelsen berättigad att på vederbörandes bekostnad verkställa samma åtgärder eller, om dessa äro af beskaffenhet att icke vidare kunna med åsyftad verkan fullgöras, andra åtgärder, hvilka domstolen pröfvar vara för återväxtens betryggande erforderliga samt af beskaffenhet att kunna verkställas utan oskäligen kostnad.

Talan mot rättens slutliga utslag föres genom besvär.

8 §.

Den, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedrifver afverkning i fall, då sådant tillstånd jämlikt 1 § är erforderligt, straffes med böter från och med tio till och med femhundra kronor, och skall det afverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfördt, fortfarande är i afverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa afverkningen, skyldig att utgifva ersättning med belopp, motsvarande dess värde. Är genom afverkningen skogens återväxt äfventyrad, äger domstolen tillika föreskrifva den, som låtit verkställa afverkningen, de åtgärder, hvilka för återväxtens betryggande å den afverkade skogsmarken erfordras och utan

oskäligen kostnad kunna verkställas, samt förelägga viss tid, inom hvilken samma åtgärder skola vara fullgjorda, vid äfventyr att de eljest varda af skogsvårdsstyrelsen på den försumliges bekostnad verkställda.

Förfogar någon utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd annorledes än till gårdens behof öfver virke, som blifvit utan styrelsens tillstånd afverkad, äge hvad i första stycket sägs motsvarande tillämpning.

Innefattar förfarande, hvarom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall hvad förut i denna § är stadgadt om påföljd af böter och beslag ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfällid skog, som genom sådant förfarande tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hafva förverkat hvad å honom belöper af virke, hvarmed han tagit brottslig befattning, samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgifva ersättning efter ty här förut är sagdt.

9 §.

Kronobetjante så ock skogsvårdsstyrelsen och de till dess biträde auställda tjänstemän äga lika behörighet att åtala förseelser, hvarom i 8 § sägs, samt att med beslag belägga virke, som skall anses förbrutet; dock må åtgärder till återväxtens betryggande allenast på talan af skogsvårdsstyrelsen föreskrivas.

Varder ej inom trettio dagar, från det beslag skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

10 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall af åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord, som om auktion å utmätt lös egendom är stadgadt. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen pröfvats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan af åklagare, öfverexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle blifva större än skäligen är, förordne öfverexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och afgifva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan af åklagare, hvarom här ofvan sägs, skall vara åtföljd af fullständig, af två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

11 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, äfvensom genom försäljning af förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 8 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så, att en fjärdedel tillfaller åklagaren samt tre fjärdedelar länets skogsvårdskassa.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blifvit slutligen afgjord, försäljningssumman ned sättas i länets ränteri, och vare om insättning af sådana medel i bankinrättning lag, som i 138 § utsökningslagen sägs.

12 §.

Saknas medel till fulla gäldandet af böter, hvartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmän strafflag.

13 §.

Pröfvas för skogsåterväxtens skyddande inom länet erforderligt, att rätt till bete å skogsmark varder för viss tid af året inskränkt, ankomme på Konungen att, efter landstingets och hushållningssällskapetets hörande, därom meddela särskilda föreskrifter.

14 §.

I afseende å skogar, hvilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält, äger denna lag ej tillämpning, sedan sådant förordnande i fråga om afverkning å desamma meddelats, som i lagen angående skyddsskogar sägs.

15 §.

Då denna lag träder i kraft, skall afverkningsförbud, som meddelats jämlikt lagen angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gottlands län, upphöra att gälla.

Med virke, som enligt samma lags bestämmelser blifvit i beslag taget, skall så förfaras, som där stadgadt är.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1909.

*Utdrag af protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kungl. Maj:ts
högsta domstol måndagen den 23 mars 1908.*

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: LILIENBERG,
LINDBÄCK,
CASSEL,
GREFBERG,
SKARSTEDT.

Sedan, jämlikt högsta domstolens beslut den 20 februari 1908, handlingarna rörande det till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade, vid detta protokoll fogade förslag till lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län cirkulerat mellan högsta domstolens ofvånbara ledamöter, företogs nu detta ärende till slutlig behandling.

Justitierådet *Skarstedt* anförde:

»Såväl lagen den 24 juli 1903 angående vård af enskildes skogar som de andra författningar, hvilka i allmänt intresse ålägga den enskilde vissa inskränkningar i förfoganderätten öfver honom tillhörig skog, hafva till hufvudsyfte att förebygga, att skogen vanskötes med hänsyn till dess reproduktionsförmåga. Enahanda är förhållandet med det föreliggande, till högsta domstolen remitterade lagförslaget. Detta söker emellertid uppnå nämnda syfte på en väg, som icke sammanfaller med någon af de särskilda anordningar, hvilka eljest i sådant syfte genom lagstiftning vidtagits. De nu gällande skogsvårdslagarna äro väsentligen

byggda *antingen* — såsom 1903 års allmänna skogsvårdslag samt den för Gottlands län gällande lagen af år 1894 — på principen om skyldighet för skogsägaren, vid visst äfventyr, att sörja för återväxtens betryggande, där denna genom vanskötsel af skogen äfventyrats, *eller ock* på utsyningstvång; där det senare är fallet — såsom enligt lagen den 24 juli 1903 angående skyddsskogar samt vissa författningar rörande de norra länen — har skogsägaren allenast att ställa sig till efterrättelse det af vederbörande skogstjänsteman upprättade utsyningsinstrumentet. Det remitterade förslaget är däremot grundadt på en tillämpning af dessa båda principer i förening. Förslaget stadgar sålunda främst, att för all saluafverkning inom Gottlands län skall erfordras tillstånd af skogsvårdsstyrelsen, och sådant tillstånd skall i allmänhet meddelas allenast efter utsyning. Men därjämte har förslaget från 1903 års allmänna skogsvårdslag upptagit föreskrifter om skyldighet för skogsägaren att, där sådant finnes nödigt, vidtaga åtgärder för återväxtens betryggande, ehuru med den väsentliga afvikelsen från nämnda lag, att dessa åtgärder skola på förhand — vid afverkningstillståndets meddelande — bestämmas af skogsvårdsstyrelsen; önskar skogsägaren afverkning i sådan omfattning, att särskilda åtgärder i nämnda syfte erfordras, får tillstånd till afverkningen meddelas allenast om åtgärderna kunna utan oskäligen kostnad företagas. Det torde icke kunna förnekas, att hvad sålunda föreslagits måste anses innebära en så afsevärd inskränkning i enskild rätt, att lagstiftaren icke utan synnerliga skäl bör inslä på en dylik väg. Men då den i förevarande ärende förebragta utredningen synes gifva fullt fog för antagande, att med hänsyn till de på Gottland rådande exceptionella förhållandena beträffande skogens förnyingsmöjligheter skogslagstiftningen för Gottlands län näppeligen kan ordnas på samma sätt som för andra landsdelar, samt att den för länet så viktiga skogsfrågan icke lämpligen bör lösas i annau riktning än den föreslagna, finner jag mig oförhindrad tillstyrka, att den för nämnda län nu gällande skogslagen, hvilken uppenbarligen i allenast mycket ringa mån uppfyller sitt ändamål, aflöses af en på förslagets grunder fotad ny skogslagstiftning för länet.

Att de restriktioner i fråga om skogens nyttjande, som förslaget upptager, måste gälla icke blott skogsmarkens ägare utan äfven annan, som genom aftal med denne förvärfvar afverkningsrätt till skogen, ligger i sakens natur och är i förslaget iakttaget; och att enligt detta de nya bestämmelserna skola tillämpas jämväl i fråga om afverkningsrätt, som redan före lagens trädande i kraft blifvit uppläten, kan med hänsyn till lagens syfte icke möta några betänkligheter. En annan sak är däremot,

huruvida den ifrågasatta lagstiftningen bör verka reglerande äfven i sådana fall, då fråga är om rätt för viss delägare i laga skifte eller hemmansklyfning att å lott, som därvid tilldelas annan delägare, afverka ståndskog. Härom kunna måhända råda olika meningar. Men i hvarje fall kan man icke undgå att konstatera en bristande öfverensstämmelse mellan den föreslagna lagen och de i 101 § skiftesstadgan meddelade bestämmelserna rörande s. k. ståndskogslikvid. Denna oegentlighet, hvilken förefinnes jämväl beträffande de för norra länen gällande utsyningslagarna samt 1903 års allmänna skogsvårdslag och skyddsskogslagen af samma år, är emellertid i fråga om det remitterade förslaget desto mer påtaglig som tillämpningen af den författning, hvilken skulle ersättas genom den föreslagna, uttryckligen inskränkes för det fall att vanskötsel af skogsmark kommit att äga rum till följd af föreläggande vid laga skifte. Frågan om skiftesstadgans förhållande till skogsvårdslagstiftningen i nu angifna hänseende torde dock få anses innefatta ett ämne af den vidlyftiga och invecklade beskaffenhet, att fog finnes för att den icke bör eller ens kan ordnas annorledes än i ett sammanhang för skogsvårdslagstiftningen i dess helhet. Af tillgängliga handlingar har jag inhämtat, att i anledning af en utaf Riksdagen den 23 april 1907 gjord framställning om ändrade bestämmelser till förekommande i allmänhet af misshushållning med skogen genom föreskrifna ståndskogslikvider Kungl. Maj:tt — i syfte att lagförslag i ämnet skulle om möjligt föreläggas redan innevarande års Riksdag — genom beslut den 13 september 1907 uppdragit åt den för revision af skiftesstadgan tillsatta kommitté att verkställa utredning, huru nu rådande bristande öfverensstämmelse mellan gällande bestämmelser om inskränkning i vissa trakter uti jordägares dispositionsrätt öfver skogen å hans mark samt skiftesstadgans föreskrifter om ståndskogslikvid kunde undanröjas. De bestämmelser rörande inskränkning i dispositionsrätt öfver skog, som åsyftas i nämnda beslut, afse allenast förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten öfver skogen å vissa af nybyggen uppkomna skattehemman, kungl. brefvet den 29 juni 1866 till kammarkollegium angående disposition af vissa öfverloppsmarker, kungl. kungörelsen den 26 maj 1899 angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande af grundskatt m. m., stadgan den 30 maj 1873 om afvittring i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt kungl. brefvet den 27 juni 1879 till Konungens befallningshafvande i Kopparbergs län angående grunder för afvittring och storskifte i Särna socken med Idre kapellag. Det får emellertid antagas, att den utredning, som på grund af berörda uppdrag är att förvänta från skifteskommittén, ägnar sig att läggas till grund för

ordnandet af den förevarande frågan jämväl hvad angår de andra författningar, hvilka gifva anledning till den angifna kollisionen med skiftesstadgans föreskrifter. Vid sådant förhållande har jag ansett den påpekade oegentligheten icke böra föranleda någon anmärkning mot det remitterade förslaget.

I afseende å vissa detaljer i förslaget nödgas jag däremot framställa följande erinringar.

Den i 3 § stadgade ansvarigheten för vidtagande af åtgärder, som för återväxtens betryggande föreskrifvits af skogsvårdsstyrelsen, innebär att, i händelse åtgärderna eftersättas, den försumlige jämlikt stadgande i 7 § kan blifva skyldig att gälda kostnaden för samma åtgärders vidtagande genom skogsvårdsstyrelsens försorg. Då emellertid i 7 § förutsättes att domstol kan komma att föreskrifva vissa åtgärder i stället för dem, som eftersatts, hemställes, att å 3 § gifves sådan affattning, att, såsom torde vara åsyftadt, den försumlige har att gälda kostnaden äfven för dylika, omedelbart af domstol föreskrifna åtgärder.

Bestämmelserna i första stycket af 8 § äro afsedda att i sin helhet tillämpas icke blott när skogsmarkens ägare bedrifver saluafverknings utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd eller i annan omfattning än styrelsen medgifvit utan äfven då någon, som af ägaren fått å sig upplåten afverkningsrätt å det ifrågavarande området, gör sig skyldig till dylik förseelse. Hvad beträffar sistnämnda fall, synes mot förslaget kunna anmärkas, att skogsmarkens ägare enligt förslaget i detta fall — i olikhet med den i 3 § afsedda händelsen — fritages från ansvarighet för vidtagande af åtgärder för återväxten. Härtill lärer så mycket mindre finnas anledning, som 1903 års allmänna skogsvårdslag för det fall att innehafvare af afverkningsrätt vid utöfningen af denna rätt gjort sig skyldig till vanskötsel af skogsmarken och sålunda till öfverträdelse af nämnda lag ålägger fastighetsägaren samma ansvarighet som den förre. Det skäl, som af 1903 års Riksdag hufvudsakligen åberopades till stöd för denna dubbla ansvarighet, eller att skogsmarkens ägare eljest skulle allt för lätt kunna kringgå lagens bestämmelser genom skenupplåtelse af afverkningsrätt till annan person, som saknade medel att verkställa erforderliga återväxtåtgärder eller genom att afvika undandrog sig skyldigheten att vidtaga sådana, synes äga tillämpning äfven i nu förevarande fall. Därest förslaget i enlighet härmed kommer att omarbetas, torde däraf följa, att i öfverensstämmelse med 1903 års nämnda lag i förslaget bör upptagas dels bestämmelse därom, att ägare, som i angifna fall fått vidkännas kostnad i följd af vanskötsel, har rätt att därför hålla sig till nyttjanderättshafvaren, och

dels föreskrift i syfte att för ägaren icke skall inträda ansvarighet i det fall att nyttjanderätten upplåtits före den dag, då den föreslagna lagen trädt i kraft.

Af en jämförelse mellan första och tredje styckena af 8 § framgår, att i det fall, då någon föröfvat oloflig skogsafverkning i vanlig mening, d. v. s. gjort sig förfallen till ansvar enligt strafflagen, första stycket likväl skall i viss mån äga tillämpning, nämligen — fränsedt det fall då missbruk af rätt till samfällighet föreligger — så till vida att domstol äger att på talan af skogsvårdsstyrelsen föreskrifva afverkaren skyldighet, vid visst äfventyr, att sörja för återväxtens betryggande. I fråga åter om böter och konfiskation skall den föreslagna lagen icke äga tillämpning. Ehuru väl med denna anordning synes kunna uppstå fara för att ägare af skogsmark lätt nog skall genom obehöriga transaktioner med andra personer bereda sig tillfälle att obehindradt förfoga öfver sin skog, lär dock förslaget, då det i denna del öfverensstämmer med såväl 1903 års allmänna skogsvårdsdrag som lagen om skyddsskogar, icke kunna ensamt för sig underkastas någon förändring i syfte af berörda olägenhets undanröjande. I hvarje fall synes emellertid förslaget böra undergå den jämkning, som erfordras för att därpå skall med full tydlighet framgå, att skogsvårdsstyrelsen äger rätt att framställa yrkande om vidtagande af återväxtåtgärder icke blott när talan föres om ansvar enligt strafflagen utan äfven när af en eller annan anledning sådan talan uteblifvit eller lämnats utan fullföljd.»

Justitierådet *Grefberg* yttrade:

»De inskränkningar i den enskildes rätt att fritt förfoga öfver sin skogsmark, hvilka i förevarande förslag ansetts böra ifrågakomma, äro till sin beskaffenhet vida mera ingripande i denna rätt än den nu för Gottland gällande lagen af år 1904 och den allmänna skogsvårds-lagen af år 1903, väsentligast därigenom att i förslaget förbjudes afverkning för afsalu, med mindre skogsvårdsstyrelsen därtill lämnat tillstånd, vid äfventyr af straff och förlust af det afverkade virket eller skyldighet att utgifva ersättning, motsvarande virkets värde. Dessa påföljder äro oberoende därpå, att afverkningen icke i något afseende menligt inverkat på skogens framtida bestånd och återväxt. Har åter skogens återväxt äfventyrats följer jämväl skyldighet att vidtaga de åtgärder, som för dess betryggande anses erforderliga, så vidt dessa åtgärder ej skulle vara förenade med oskäligen kostnad. Bortser man från dylik skyldighet, hvilken genom 1903 års lag för likartadt fall blifvit stadgad, synas endast tvingande omständigheter kunna föranleda lagstiftaren att sålunda göra intrång i de enskildes rätt. Då emellertid

skäl äro för handen att, på sätt föreslagits, i det allmännas intresse ingripa emot skogsförödelse inom Gottlands län, gifva förslaget grundprinciper ej anledning att afstyrka detsamma, men fastslås sålunda, att saluafverkning utan tillstånd i hvarje fall är förbjuden, bör dock tillses, att för jordägaren icke lämnas utrymme att kringgå detta förbud, så att lagens verkan i större eller mindre mån förfelas. I detta afseende erinras, dels att jordägaren är berättigad att utan tillstånd afverka skog för markens uppodling till åker eller äng och dels att oloflig afverkning af annan än jordägaren under vissa förhållanden kan blifva utan någon som helst påföljd.

Afverkning kan nämligen företagas i vidsträckt omfattning under förebärande af afsikt att odla, ehuru sådan afsikt alls icke förefinnes eller odlingen är förenad med alltför stora kostnader för att kunna med fördel verkställas. Utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd får visserligen försäljning af det afverkade virket icke äga rum, vid äfventyr som stadgas i 8 §, men då sådant tillstånd begäres, torde i allmänhet hinder möta för styrelsen att i annat fall, än då undersökningen gifver vid handen, att afverkningen företagits å mark, som uppenbarligen är otjänlig till odling, anställa åtal och föreskrifva åtgärder för betryggande af skogens återväxt, så vidt återväxt kan ske utan oskäligen kostnad. Den omständigheten, att odling ej kommit till stånd, visar icke i och för sig, att afverkning ej skett i syfte att odla. Sålunda kan rätt att utan tillstånd för dylik odling bedriva afverkning leda till sköfving af skogen å mark, som bäst är ägnad för skogsbörd, men om skogsvårdsstyrelsens tillstånd i lagen uppställdes såsom villkor för skogsmarks odling till åker eller äng, skulle en dylik bestämmelse utan tvifvel motverka skogssköfving. Enligt förslaget kan väl afverkning, som innefattar förbrytelse emot allmänna strafflagen, medföra skyldighet att vidtaga för återväxtens betryggande nödiga åtgärder, men förslaget bestämmelser om straff och konfiskation äro däremot icke tillämpliga å sådan förbrytelse. Då enligt strafflagen endast ägaren af skogen är berättigad att anställa åtal, så följer däraf, att en lag i enlighet med förslaget blifver utan all verkan i det fall, att ägaren underlåter att väcka åtal, vare sig till följd af otillbörliga aftal med gärningsmannen eller på grund af skyldskap med denne eller dylikt, samt skyldigheten att vidtaga åtgärder för återväxten af en eller annan anledning icke kan utkrävas af den sistnämnde. För att å lagen gifva helgd jämväl under nu nämnda förhållanden, synes ett stadgande erforderligt därom, att förbrytelser af ifrågavarande beskaffenhet skola höra under allmänt åtal, ett stadgande, som väl har sitt fulla berättigande därutinnan, att

sådana förbrytelser kränka ett allmänt intresse. Den omständigheten, att hvad sålunda anmärkts träffar äfven den allmänna skogsvårdslagen och lagen angående skyddsskogar, bör icke leda därtill, att anmärkningen, om den finnes befogad, skjutes å sido, utan bör fast hellre hafva den verkan, att stadgandet, som synes böra inrymmas i strafflagen, jämväl kommer att omfatta nyssnämnda rörande skogshushållningen gifna lagar.

I fråga om 3 § instämmer jag i den af justitierådet Skarstedt gjorda anmärkning och beträffande 8 § biträder jag hans anförande i första stycket.»

Justitieråden *Cassel* och *Lindbäck* instämde i de af justitierådet Skarstedt vid 3 och 8 §§ framställda anmärkningar.

Justitierådet *Lilienberg* instämde i den af justitierådet Skarstedt vid 3 § framställda anmärkning äfvensom i hvad första afdelningen af anmärkningen vid 8 § innehöle.

I afseende å tiden för lagens trädande i kraft förenade *högsta domstolens ledamöter* sig om det yttrande, att den föreslagna tidpunkten, den 1 januari 1909, syntes böra utbytas mot en lämpligare, exempelvis den 1 september 1908. Vid sistnämnda tid af året torde nämligen ej några skogsafverkningar pågå och man skulle alltså genom att välja denna tid för lagens trädande i kraft undgå den olägenhet, som syntes vara förenad med den föreslagna tiden, nämligen att en vid 1908 års utgång tilläfväntys pågående, men ej afslutad skogsafverkning måste, till följd af den nya lagens trädande i kraft, afbrytas och på obestämd tid uppskjutas i afbidan på tillstånd till afverkningens fortsättande i enlighet med nya lagens bestämmelser.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 april 1908.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.
Justitieråden: LILJENBERG,
SKARSTEDT.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Alfred Petersson anmälde efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet i underdånighet:

Högsta domstolens genom utdrag ur protokollet öfver jordbruksärenden för den 7 februari 1908 inhämtade utlåtande öfver det vid samma protokoll fogade förslag till lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll yttrade departementschefen:

I anledning af hvad inom högsta domstolen blifvit erinradt beträffande vissa detaljer i det remitterade förslaget har detta blifvit i följande hänseenden omarbetadt. Till tydligare angifvande af att den i 3 § meddelade bestämmelsen om ansvarighet för återväxtåtgärder är afsedd att äga tillämplighet jämväl i fråga om sådana åtgärder, hvilka jämlikt 7 § omedelbart af domstol föreskrivas, har åt 3 §:s första punkt gifvits en allmänare affattning. Till följd häraf har emellertid en erinran i 3 § blifvit erforderlig angående den särskilda regel om ansvarighet i vissa fall för återväxtåtgärder, hvilken återfinnes i 8 §. Sistnämnda stadgande har omarbetats till vinnande af öfverensstämmelse med hvad som för motsvarande fall gäller enligt 1903 års allmänna skogsvårdslag, och har i sammanhang härmed ett tillägg i samma syfte gjorts till de i 15 § meddelade öfvergångsbestämmelserna. Sedan nyssnämnda stadgande i 8 § erhållit en i förhållande till bestämmelserna om böter och beslag fullt fristående formulering och en däraf betingad förändring af redaktionell natur vidtagits jämväl beträffande 9 §, torde med full tydlighet framgå, att den skogsvårdsstyrelsen i 8 § medgifna rätt att framställa yrkande om återväxtåtgärders vidtagande i hvarje fall är oberoende af huruvida talan om ansvar väckes och fullföljes. Hvad slutligen angår tiden för lagens ikraftträdande, så synes väl den af mig föreslagna tidpunkten, den 1 januari 1909, på af högsta domstolen anförda skäl lämpligen böra utbytas mot en annan. Högsta domstolen har i sådant hänseende förslagsvis angifvit den 1 september 1908. Emellertid torde mot nämnda tidpunkt kunna invändas, att, äfven om den nya skogsvårdsstyrelsen till dess skulle hinna organiseras, den svårligen skulle kunna hinna före afverkningstidens början vintern 1908—1909 pröfva alla inkomna ansökningar om tillstånd till afverkning. Däremot anser jag tidpunkten för den nya lagens trädande i kraft lämpligen kunna bestämmas till den 1 april 1909. Då böra nämligen alla afverkningar för den gångna vintern vara afslutade, medan å andra sidan de för meddelande af tillstånd till afverkning under vintern 1909—1910 erforderliga förrättningar kunna hinna påbörjas i god tid.

Departementschefen uppläste härefter i enlighet med det afgifna yttrandet affattadt förslag till lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län och hemställde, att detsamma måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition Riksdagen till antagande föreläggas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bitall; och skulle nådig proposition i ämnet, af den lydelse, bilagan litt... vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Axel Mörner.
